

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 135/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. V., D.; Ing. J. P., Ž.; Ing. D. H., Ž., a Ing. P. Š., Ž., zastúpených advokátom JUDr. V. B., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 155/00 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 342/91) a takto

rozhodol:

Sťažnosť Ing. M. V., Ing. J. P., Ing. D. H a Ing. P. Š. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2009 doručená sťažnosť Ing. M. V., D.; Ing. J. P., Ž.; Ing. D. H., Ž., a Ing. P. Š., Ž. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 155/00 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 342/91).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa návrhom podaným okresnému súdu domáhali proti V., E., a. s., Ž. (ďalej len „odporca“), zaplatenia odmeny za zlepšovací návrh, o ktorom okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 342/91 z 5. mája 1993 rozhodol tak, že odporcu zaviazal zaplatiť sťažovateľom každému po 23 658 Sk s 3 % úrokom od 11. decembra 1999 do zaplatenia, ďalej bol odporca v zmysle rozsudku povinný zaplatiť na účet okresného súdu poplatok za konanie 3 784 Sk a sťažovatelia solidárne 1 088,80 Sk na trovy znaleckého dokazovania, a napokon bol odporca povinný zaplatiť sťažovateľom trovy znaleckého dokazovania 3 088,80 Sk.

Na základe odvolania odporcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 12 Co 2244/93 z 2. septembra 1993 rozsudok okresného súdu z 5. mája 1993 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vykonaní ďalšieho dokazovania rozsudkom č. k. 7 C 342/91-257 z 27. marca 1996 návrh sťažovateľov zamietol. Toto rozhodnutie, proti ktorému podali sťažovatelia odvolanie, krajský súd rozsudkom sp. zn. 12 Co 2431/96 zo 6. marca 1997 potvrdil.

Sťažovatelia rozhodnutie krajského súdu napadli dovolaním, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 25/98 z 18. augusta 1998 tak, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 12 Co 2431/96 zo 6. marca 1997 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd následne uznesením sp. zn. 15 Co 1546/99 z 29. októbra 1999 rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 342/91-261 z 27. marca 1996 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd vo veci ďalej konal a rozsudkom sp. zn. 2 C 155/00 z 2. apríla 2001 a doplnujúcim rozsudkom zo 6. septembra 2002 rozhodol, že odporca je povinný uhradiť sťažovateľom každému po 23 659 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania s účinnosťou od 11. decembra 1989 do zaplatenia, ďalej zaviazal odporcu na úhradu trov konania sťažovateľom, vo zvyšnej časti návrh sťažovateľov zamietol a konanie proti odporcovi v 3. rade, ktorým sa stal V., I., B., zastavil.

Proti rozsudku (ako aj doplňujúcemu rozsudku) okresného súdu podali sťažovatelia, ako aj odporca odvolanie, na základe ktorého krajský súd uznesením č. k. 8 Co 2175/02-420 z 30. apríla 2003 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu v spojitosti s doplňujúcim rozsudkom vo výrokoch, ktorými bol odporca zaviazaný uhradiť sťažovateľom každému po 23 659 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania a nahradiť sťažovateľom trovy konania a ktorým vo zvyšnej časti návrh sťažovateľov zamietol, vec zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ostatné odvolaním nenapadnuté výroky ostali nedotknuté, krajský súd však zmenil výrok o náhrade trov konania.

V priebehu ďalšieho konania okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 155/2000-570 z 28. februára 2007 rozhodol, že odporca je povinný uhradiť sťažovateľom po 2 372 Sk spolu s úrokom z omeškania 3 % z dlžnej sumy od 11. decembra 1989 do zaplatenia. V ostatných častiach návrh sťažovateľov zamietol. Toto rozhodnutie sťažovatelia napadli odvolaním, o ktorom krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 166/2007-608 z 2. decembra 2008, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2009, rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu zmenil a uložil odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľom po 11 829 Sk s 3 % ročným úrokom z omeškania od 11. decembra 1989 do zaplatenia. V ostatnej časti návrh sťažovateľov zamietol. Vo výroku odvolaním nenapadnutom ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Sťažovatelia v sťažnosti tvrdia, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 155/2000 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 342/91) porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo takto odôvodnili:

„Súdne konanie na OS v Žiline začalo v podstate dňom 22. 2. 1991, keď na konajúci súd sťažovatelia zaslali po neúspešnom zmierovacom konaní proti odporcovi podklady a na výzvu OS v Žiline tieto doplnili dňa 17. 4. 1991, pričom spisu bolo pridelené č. k. 7 C 342/91, ktoré bolo od 1. 1. 2000 zmenené na č. k. 2 C 155/00.

Sťažovatelia sa snažili od začiatku súdneho konania o zabezpečenie jeho plynulého priebehu upozorňovaním na zbytočné prietahy v konaní ústnou i písomnou formou. (...)

Nečinnosť a neefektívna činnosť súdu, v dôsledku čoho došlo k neúmernému predĺženiu konania, je dokumentovaná nasledovne:

(...) Rozsudok OS 7 C 342/91 z 5. 5. 1993 - odvolal sa odporca a KS zrušil rozsudok OS pre nedostatočne zistený skutočný stav veci.

(...) Rozsudok OS 7 C 342/91 z 27. 3. 1996 - odvolal sa navrhovateľ, KS potvrdil rozsudok OS, ale pripustil proti rozsudku KS dovolanie - NS (4 Cdo 25/98) zrušuje rozsudok KS, pretože dovolanie sťažovateľov 1.) - 4.) je dôvodné

(...) KS uznesením 15 Co 1546/99 zrušuje rozsudok OS 7 C 342/91 z 27. 3. 1996

(...) Rozsudok OS 2 C 155/00-372 z 2. 4. 2001 a doplňujúci rozsudok OS 2 C 155/00-399 zo 6. 2. 2002 - KS uznesením rozsudky OS zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

(...) Rozsudok OS 2 C 155/2000-570 z 28. 2. 2007 na odvolanie navrhovateľov KS rozsudkom 8 Co/166/2007-608 mení a rozsudok KS nadobudol právoplatnosť 17. 2. 2009, takmer po 18 ročnom súdnom konaní. “

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

1. Základné právo sťažovateľa v rade 1.) Ing. M. V. (...), v rade 2.) Ing. J. P. (...), v rade 3.) Ing. D. H. (...), v rade 4.) Ing. P. Š. (...), prerokovať vec bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod č. k. 7 C 342/91 a od 1. 1. 2000 pod č. k. 2 C 155/00 bolo porušené.

2. Sťažovateľovi v rade 1.) Ing. M. V. (...), v rade 2.) Ing. J. P. (...), v rade 3.) Ing. D. H. (...), v rade 4.) Ing. P. Š. (...), sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie, každému vo výške 30 000,- EUR (...). Okresný súd v Žiline je povinný vyplatiť primerané finančné zadosťučinenie do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Priznáva trovy konania - právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľov vo výške 741,75 EUR, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný uhradiť na účet JUDr. V. B., AK so sídlom (...) K. v termíne do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 155/00, pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C 342/91 došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 28. februára 2007 rozsudkom č. k. 2 C 155/2000-570, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. februára 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 166/2007-608 z 2. decembra 2008. Sťažovatelia sa na ústavný súd obrátili so svojou sťažnosťou až podaním zo 16. marca 2009 (doručeným ústavnému súdu 19. marca 2009), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na okresnom súde, ktorý sťažovatelia označili za účastníka konania, už netrvalo a konanie o ich sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis

mutandis I. ÚS 6/03). Rovnaký záver platí, aj pokiaľ ide o namietané porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovatelia sa v predmetnej veci domáhali ochrany základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená ich právna neistota, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom sú viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody, bolo bez právneho dôvodu, aby ústavný súd o týchto požiadavkách sťažovateľov rozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2009